บทเรียนที่ ๔



การสืบค้นและอ้างอิงข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต



สาระการเรียนรู้

๑. ความหมายของการสืบค้น การอ้างอิง และอินเทอร์เน็ต

๒. แหล่งสืบค้นและอ้างอิงจากอินเทอร์เน็ต

๓. ความสำคัญ ประเภท และขั้นตอนของการสืบค้น

๔. การประยุกต์และเทคนิคที่ควรรู้เกี่ยวกับการสืบค้น

๕. ความสำคัญและรูปแบบของการอ้างอิง

๖. การทำรายการบรรณานุกรม

๗. จริยธรรมในการสืบค้นและอ้างอิงข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

๑. ความหมายของการสืบค้น การอ้างอิง และอินเทอร์เน็ต

๑.๑ ความหมายของการสืบค้น



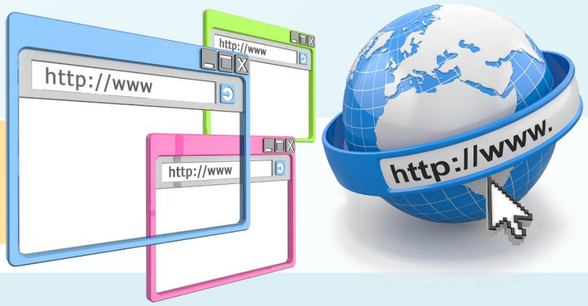
การสืบค้น หมายถึง ค้นหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างต่อเนื่องจนกว่าจะได้ผล (พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๕๔, ๒๕๕๖ : ๑๒๒๒)

๑.๒ ความหมายของการอ้างอิง

การอ้างอิง หมายถึง แสดงข้อมูลที่นำมาใช้ประกอบโดยให้รายละเอียดของแหล่งที่มาของข้อมูลนั้น เพื่อให้ตรวจสอบที่มาในการอ้างอิงได้ และการให้เกียรติแก่ผู้ที่กล่าวอ้าง โดยเฉพาะงานเขียนวิชาการที่เป็นการเรียบเรียงเนื้อหาเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างละเอียด จำเป็นต้องแสดงที่มาของข้อมูลเพื่อแสดงความเป็นระบบและเพิ่มคุณค่างานเขียน



๑.๓ ความหมายของอินเทอร์เน็ต



อินเทอร์เน็ต หมายถึง การเชื่อมต่อกันของเครือข่ายเน็ตเวิร์กระหว่างเครื่องคอมพิวเตอร์เน็ตเวิร์กทั่วโลกเข้าด้วยกัน ที่นิยมมากที่สุด คือบริการ World Wide Web (www) (สุธีร์ นวกุล, ๒๕๕๐)



ดังนั้นการสืบค้นและอ้างอิงข้อมูลจากทางอินเทอร์เน็ต หมายถึง กระบวนการค้นคว้าต่าง ๆ ตามหลักการและนำไปสู่การกล่าวถึงหรืออ้างอิงตามหลักวิชาการเพื่อการประสานงาน การติดต่อผ่านช่องทางอินเทอร์เน็ตที่ลดการพบผู้คนโดยตรงด้วยเครือข่ายคอมพิวเตอร์

๒. แหล่งสืบค้นและอ้างอิงจากอินเทอร์เน็ต

๒.๑ โปรแกรมค้นหา (Search Engine)

เป็นโปรแกรมค้นหาเว็บไซต์ ภาพ เพลง แผนที่ ฯลฯ เพื่อการค้นหาทั่วไป เช่น www.google.com (Google) www.mendeley.com (Mendeley)



๒.๒ คลังข้อมูลดิจิทัล (Digital Repository)



เป็นระบบจัดเก็บและให้บริการสารสนเทศในรูปแบบดิจิทัล เพื่อรวบรวม จัดเก็บ และเผยแพร่ผลงานทางวิชาการหรือทรัพยากรสารสนเทศต่าง ๆ โดยมีการจัดหมวดหมู่และใส่คำสำคัญเพื่อให้ง่ายต่อการค้นหาและเข้าถึงข้อมูล ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างมากสำหรับผู้ที่ต้องการสืบค้นข้อมูลเชิงลึก เนื่องจากเป็นแหล่งรวมข้อมูลที่น่าเชื่อถือและสามารถนำไปอ้างอิงในงานวิชาการได้

๒.๓ เว็บไซต์ (Website)

ใช้ค้นหาเนื้อหาตามแต่ผู้ศึกษาต้องการค้นคว้าและใช้ในการอ้างอิง เช่น www.orst.go.th (The Royal Institute) เป็นเว็บไซต์เกี่ยวกับการค้นหาความหมายของคำศัพท์ www.youtube.com (YouTube) เป็นเว็บไซต์เกี่ยวกับทางสื่อสังคม หรือ www.cnn.com (CNN) เป็นเว็บไซต์เกี่ยวกับข่าว



๓. ความสำคัญ ประเภท และขั้นตอนของการสืบค้น

๓.๑ ความสำคัญของการสืบค้น

การสืบค้นถือเป็นการแสวงหาข้อมูลสารสนเทศและความรู้จากแหล่งต่าง ๆ ซึ่งข้อมูลสารสนเทศ และความรู้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับทุกคนในการใช้ชีวิตประจำวันและการทำงาน ดังนั้นจึงมีความสำคัญดังนี้

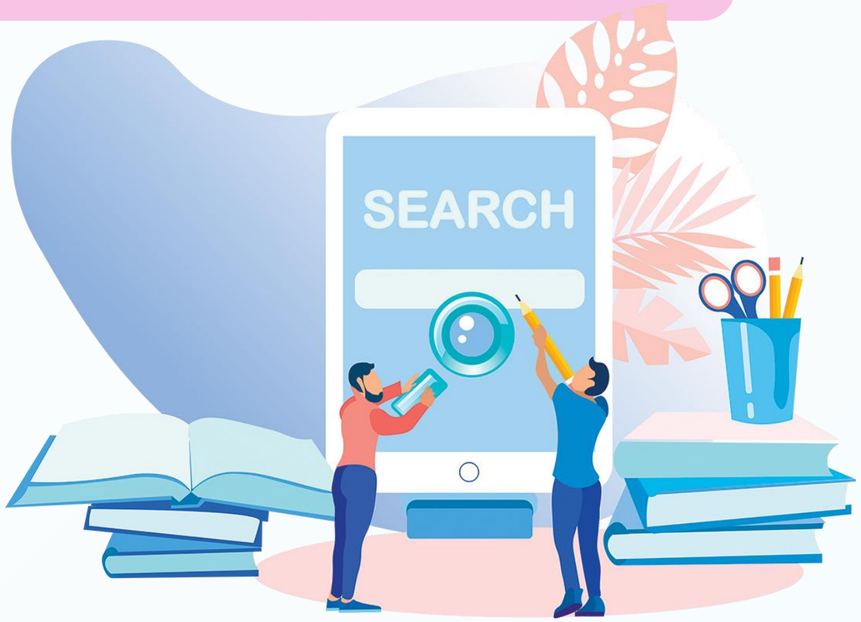
๓.๑.๑ ส่งเสริมทักษะความสามารถในการค้นคว้าหาความรู้	๓.๑.๒ เพิ่มพูนความรู้ให้กว้างขวางและลึกซึ้ง	๓.๑.๓ พัฒนาให้มีความสามารถในการใช้ภาษา	๓.๑.๔ สามารถรวบรวมและเรียบเรียงความรู้อย่างเป็นระบบ	๓.๑.๕ ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๓.๒ ประเภทของการสืบค้น



สามารถแบ่งออกได้เป็น ๒ ประเภท

๓.๒.๑ แบบเป็นทางการ



๓.๒.๒ แบบไม่เป็นทางการ

๓.๓ ขั้นตอนของการสืบค้น

๓.๓.๑ การกำหนดเรื่องที่ต้องการค้นคว้า

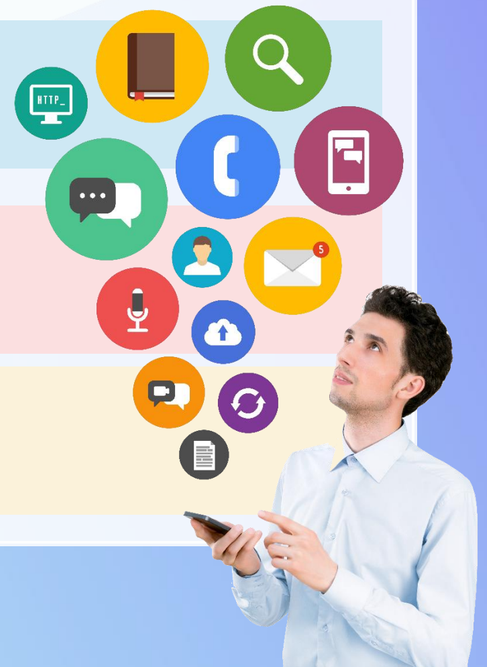
๓.๓.๒ การกำหนดแหล่งค้นคว้า สารสนเทศและความรู้

๓.๓.๓ การสำรวจคัดเลือกข้อมูลสารสนเทศและความรู้ที่ต้องการ

๓.๓.๔ การเรียบเรียงข้อมูลสารสนเทศและความรู้

๓.๓.๕ การนำเสนอเผยแพร่ข้อมูลสารสนเทศและความรู้

๓.๓.๖ การประเมินความรู้ที่ได้รับ



๔. การประยุกต์และเทคนิคควรรู้เกี่ยวกับการสืบค้น

๔.๑ การประยุกต์การสืบค้น

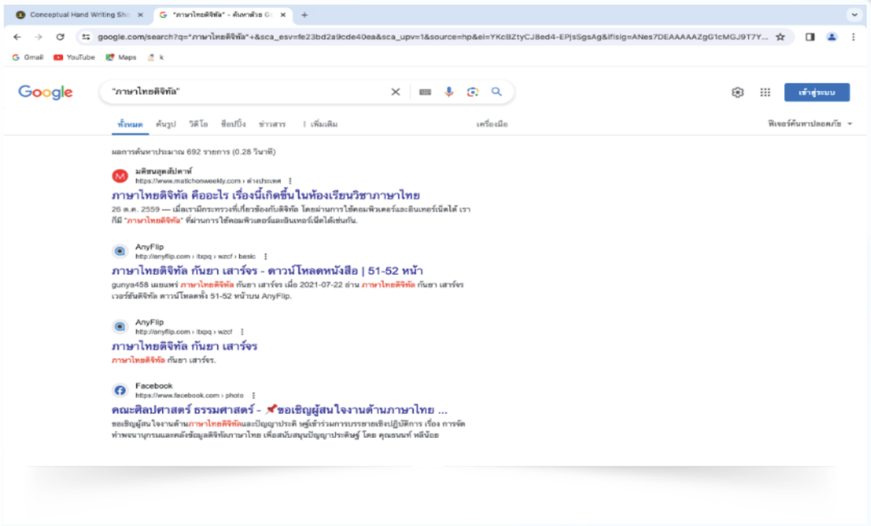
เป็นการประยุกต์การสืบค้นทางการเรียนการสอนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และในการศึกษาทุกระดับตั้งแต่เล็กตลอดการทำงานในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ทางวิชาการให้แก่ผู้เรียนกว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น และเป็นการส่งเสริมทักษะการศึกษาด้วยตนเองอีกด้วย

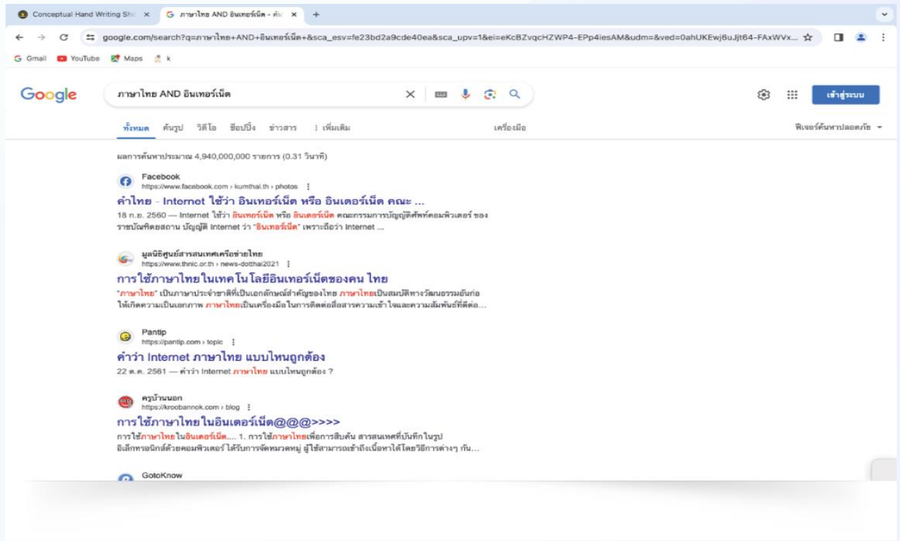
๔.๒ เทคนิคควรรู้เกี่ยวกับการสืบค้น

๔.๒.๑
ใช้กลุ่มคำค้นหาและใส่
เครื่องหมายคำพูด (“ ”)

การสืบค้น
ง่ายแค่
ปลายนิ้วมือ

๔.๒.๒
การใช้คำเชื่อม
AND OR NOT





๕. ความสำคัญและรูปแบบของการอ้างอิง

๕.๑ ความสำคัญของการอ้างอิง



๑ การอ้างอิงช่วยเพิ่มความน่าเชื่อถือและคุณค่าของงานเขียน

๒ เพื่อสะท้อนถึงความเป็นระบบระเบียบในกระบวนการเขียน

๓ เพื่อให้เกียรติและเคารพในผลงานดังกล่าว

๕.๒ รูปแบบการเขียนอ้างอิง

ในปัจจุบันรูปแบบการอ้างอิงที่นิยม มีดังนี้

๕.๒.๑ อ้างอิงเนื้อหา ดังตัวอย่าง

การอ้างอิงหนังสือภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการได้ประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช ๒๕๔๖ เพื่อให้สถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยทุกสังกัดนำหลักสูตรฉบับนี้ไปใช้ โดยปรับปรุงให้เหมาะสมกับเด็กและสภาพท้องถิ่นตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๔ เป็นต้นมาจนถึงปัจจุบัน (กระทรวงศึกษาธิการ, ๒๕๖๐)

ที่มา : ชนสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน (๒๕๖๔ : ๑๗๐)

การอ้างอิงหนังสือภาษาต่างประเทศ

ในหนังสือเรื่อง Five Minds For The Future นี้ได้ชี้ให้เห็นและเน้นความสำคัญของ “ความฉลาดหรือทักษะ” ซึ่ง Gardner ใช้แทนด้วยคำว่า “จิต” (Mind) ทั้ง ๕ ประการ ที่มีความจำเป็นต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ในทุก ๆ ด้านในโลกยุคศตวรรษที่ ๒๑ (Gardner, 2006 : 20-1)

ที่มา : ชนสิทธิ์ สิทธิ์สูงเนิน (๒๕๖๔ : ๓๘๕)

๕.๒.๒ อ้างอิงเชิงอรรถ ดังตัวอย่าง

ตัวอย่าง | การอ้างอิงเชิงอรรถ

การประเมินผลตามแนวภูมิทัศน์เชิงภาษาศาสตร์ กล่าวได้ว่าเป็นการประเมินผลแนวใหม่ลักษณะตามสภาพจริง ซึ่งถือได้ว่าเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะตามเป้าหมาย[๑]

---

[๑] กฤตพล วังภูสิต, “ภูมิทัศน์เชิงภาษาศาสตร์ : การจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่” สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๖๖ : ๒๒๗.

ที่มา : *กฤตพล วังภูสิต (๒๕๖๖)*

ตัวอย่าง **การอ้างอิงเชิงอรรถ**

การประเมินผลตามแนวภูมิทัศน์เชิงภาษาศาสตร์ กล่าวได้ว่าเป็นการประเมินผลแนวใหม่ลักษณะตามสภาพจริง ซึ่งถือได้ว่าเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะ สมรรถนะและคุณลักษณะตามเป้าหมาย[๑]

---

[๑] กฤตพล วังภูสิต, “ภูมิทัศน์เชิงภาษาศาสตร์ : การจัดการเรียนการสอนสมัยใหม่” สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๖๖ : ๒๒๗.

ที่มา : *กฤตพล วังภูสิต (๒๕๖๖)*

๖. การทำรายการบรรณานุกรม

๖.๑ ความหมายของบรรณานุกรม



บรรณานุกรมเป็นส่วนแสดงรายชื่อหนังสือ เอกสาร หรือสื่อสารสนเทศที่ใช้ประกอบการค้นคว้า โดยเขียนเรียงลำดับไว้ตามตัวอักษร อีกทั้งมีรูปแบบการเขียนเฉพาะที่แตกต่างจากการเขียนส่วนอื่นรายละเอียดในบรรณานุกรมยังใช้เป็นแหล่งข้อมูลเพิ่มเติมให้ผู้อ่านได้ค้นหาหรือศึกษาค้นคว้าเพิ่มต่อไปได้ตามความประสงค์

๖.๒ การทำรายการบรรณานุกรม

การทำรายการบรรณานุกรมแบ่งเป็นการลงรายการบรรณานุกรม และการลำดับรายการบรรณานุกรม ดังนี้

๖.๒.๑ การลงรายการบรรณานุกรม

๖.๒.๒ การลำดับรายการ

ตัวอย่าง

จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ. (๒๕๕๑). *จากลายสือไทยสู่อักษรไทย.* สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

Papert, S. (1993). *Mindstorms: Children, computers, and powerful ideas* (2nd ed.). Basic Books.

๖.๓ การทำรายการบรรณานุกรมจากเครื่องข่ายอินเทอร์เน็ต

การทำรายการบรรณานุกรมแบ่งเป็นการลงรายการบรรณานุกรม และการลำดับรายการบรรณานุกรม ดังนี้

เอกสารจากเว็บไซต์

ผู้เขียน/บรรณาธิการ. (ปี, เดือน วันที่เผยแพร่). *ชื่อบทความ.* ชื่อเว็บไซต์. URL

ตัวอย่าง

Dr. OU. (๒๕๔๑, กรกฎาคม ๑). *โรคเอดส์ (AIDS).* ThaiClinic. http://www.thaiclinic.com/hiv.html

โพสต์บนเฟซบุ๊ก

ผู้เขียน. (ปี, เดือน วันที่โพสต์). *เนื้อหาที่โพสต์ ๒๐ คำแรก.* [รายละเอียดของเนื้อหา]. Facebook. URL

ตัวอย่าง

ธีรวัฒน์ เหมะจุฑา. (๒๕๖๕, กรกฎาคม ๒). *ประสบการณ์หมอเองกับโอไมครอน BA4/5.* [Status upate]. Facebook. http://rb.gy/9mlfdl



ทวีตบนทวิตเตอร์หรือเอ็กซ์

ผู้เขียน [@ชื่อผู้ใช้]. (ปี, เดือน วันที่โพสต์). *เนื้อหาที่โพสต์ ๒๐ คำแรก.* [รายละเอียดของเนื้อหา]. X. URL

ดังตัวอย่าง

BBC Newsnight [@BBCNewsnight]. (2022, July 4). *"We wanted a gender revolution a society where everybody can lie and let live"* [Video attached]. X. http://X.com/BBCNewsnight/status/15439527016144896

๗. จริยธรรมในการสืบค้นและอ้างอิงข้อมูลจากอินเทอร์เน็ต

หลักปรัชญาเกี่ยวกับจริยธรรม Laudon and Laudon (๑๙๙๙) ได้จำแนกประเด็นเกี่ยวกับจริยธรรมที่เกี่ยวข้องเป็น ๔ ประเภท ดังนี้

- ๗.๑ ความเป็นส่วนตัว (Privacy)
- ๗.๒ ความถูกต้องแม่นยำ (Accuracy)
- ๗.๓ ความเป็นเจ้าของ (Property)
- ๗.๔ ความสามารถในการเข้าถึงได้ (Accessibility)